

LA POBLACIÓ NIDIFICANT DE GAVINA DE BEC VERMELL *LARUS AUDOUINII* A PITIÜSES EL 2016

Esteban CARDONA *

RESUM.- *La població nidificant de gavina de bec vermell Larus audouinii a Pitiüses el 2016.* Durant el mes de maig de 2016 es va realitzar un recompte de la població nidificant de gavina de bec vermell *Larus audouinii* a tots els illots de les Pitiüses (Illes Balears). Es varen localitzar un total de 464 parelles reproductores, el que suposa el descens més preocupant dels darrers anys, en concret un 22 % respecte l'any anterior. D'aquesta disminució d'efectius cal destacar la desaparició de les poblacions de Penjats, al Parc Natural de ses Salines d'Eivissa i Formentera, així com la disminució de les poblacions a Ponent. S'ha recuperat la població de Santa Eulària, però amb nombres testimonials.
Paraules clau: Gavina de bec vermell, *Larus audouinii*, població nidificant, Pitiüses, Illes Balears.

SUMMARY.- *The breeding population of Audouin's Gull Larus audouinii in Ibiza and Formentera in 2016.* In May 2016 a count was made of the Audouin's Gull *Larus audouinii* breeding population on all the islets of Ibiza and Formentera (Balearics). A total of 464 breeding pairs was found, resulting in the most alarming descent in recent years, specifically 22 % less than the previous year. The disappearance of the Penjats, Ses Salines de Ibiza y Formentera Natural Park populations as well as the descent of the western populations are highlighted in this decrease. The Santa Eulària population has recovered, but in low numbers.
Key words: Audouin's Gull, *Larus audouinii*, breeding population, Ibiza and Formentera, Balearics.

* Servei d'Agents de Medi Ambient. Secretaria General. Conselleria de Medi Ambient Agricultura i Pesca. C/ Múrcia, 6 CP 07800 Eivissa, email: ecardona@smap.caib.es

A les Illes Balears crien actualment tres espècies de gavines, la gavina vulgar *Larus michahellis*, gavina de bec vermell *Larus audouinii* (Foto 1) i catràs *Larus ridibundus*, tot i que aquesta darrera espècie només de forma esporàdica a Mallorca (AVELLÀ i MUÑOZ, 1997; REBASSA *et al.*, 2016). Des de l'any 1976 es vénen fent estimes pobla-

cionals de parelles reproductores a les Illes Balears (MUNTANER, 2003) assolint un màxim històric l'any 2001 quan arriba a 1.956 parelles (MUNTANER, 2003b). Del total, 1.004 parelles es troben a les Pitiüses, el que suposa gairebé la meitat del total de Balears. De llavors ençà la població ha anat fluctuant amb clara tendència a la baixa.

Foto 1: Gavina de bec vermell *Larus audouinii*, Illot de s'Espardell, 2016.
Autor: Jordi Serapio.

Photo 1: Audouin's Gull Larus audouinni, Espardell islet, 2016.
Photo: Jordi Serapio.

METODOLOGIA

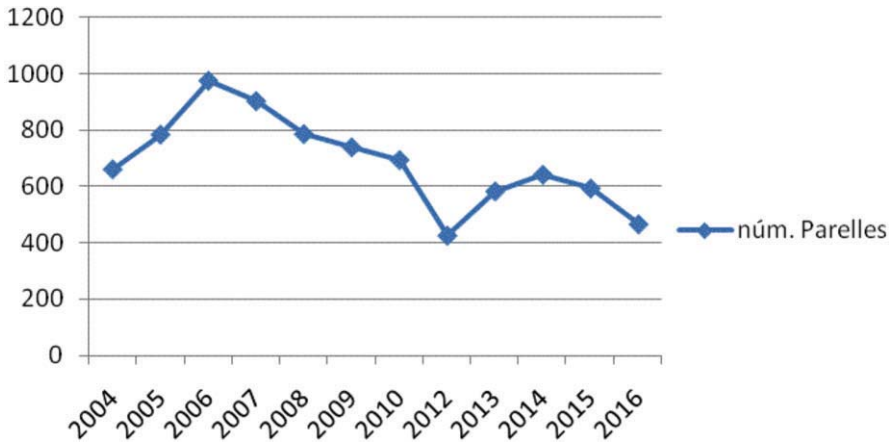
Com s'ha fet de forma habitual es va emprar la metodologia establerta pels censos nacionals (GENOVART, *et. al.*, 2008). El recompte de parelles reproductores de la gavina de bec vermell es va portar a terme els dies 11, 12, 14 i 19 de maig de 2016, quan aquesta espècie es troba en plena incubació de la posta, havent-se prospectat la totalitat dels illots de les Pitiüses.

Es va emprar el marcat o senyalament de nius ocupats amb tires de colors per evitar duplicar nius i descartant-se els que estaven buits. Quant a paràmetres reproductors també s'han obtingut

dades del tamany de posta i mides d'ous.

RESULTATS

Es varen localitzar un total de 464 parelles reproductores, el que suposa el descens més preocupant dels darrers anys, en concret un 22 % respecte l'any anterior. D'aquesta disminució d'efectius cal destacar la desaparició de les poblacions de Penjats, al Parc Natural de ses Salines d'Eivissa i Formentera, així com la disminució de les poblacions a Ponent. Es va recuperar la població de Santa Eulària, però amb nombres testimonials. Vegeu l'evolució de la població a Pitiüses a la

Gràfica 1. Nombre de parelles nidificants de gavina de bec vermell *Larus audouinii* a Pitiüses durant el període 2004-2016, a excepció de 2011 en què no es realitzà el cens.

*Graph 1. Audouin's Gull *Larus audouinii* breeding pairs in Ibiza and Formentera during the 2004-2016 period, excluding 2011 during which no count was made.*

Gràfica 1 (MUNTANER *et al.*, 2006; CARDONA, 2006-2016).

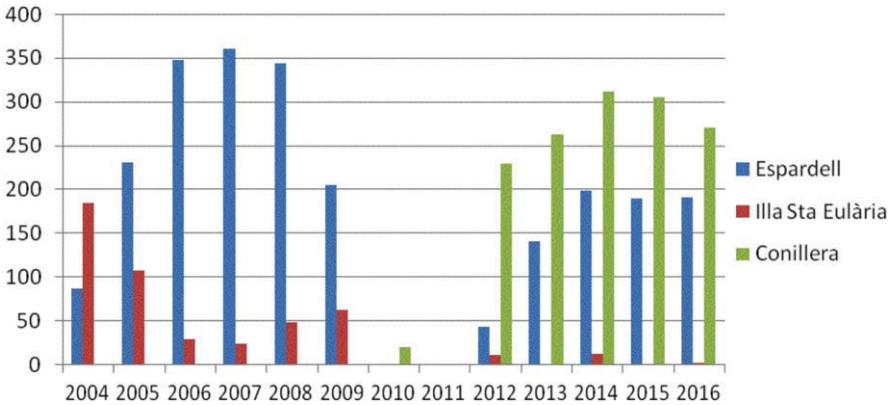
En total es varen detectar 5 nuclis de població distribuïts entre 3 localitats diferents. Es tracta dels illots de sa Conillera amb 270 parelles, l'illot de s'Espardell amb 191 parelles i l'illa Plana de Santa Eulària on es varen comptar 3 parelles (Gràfica 2).

A la costa de Ponent la disminució va ser de 50 parelles respecte l'any anterior, on tota la població es concentra a l'illot de sa Conillera en tres nuclis diferents (Gràfica 2).

Més important va ser la davallada als illots des Freus d'Eivissa i Formentera, tots ells al Parc Natural de ses Salines d'Eivissa i Formentera, amb 82 parelles menys respecte l'any anterior, el que suposa una davallada del 30 %.

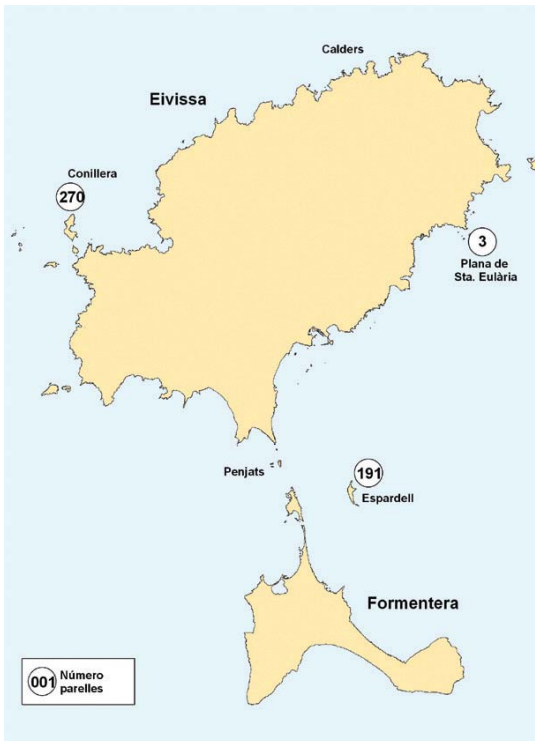
La costa de llevant d'Eivissa, a l'illa Plana de Santa Eulària, ha recuperat una població testimonial de tres parelles, població testimonial amb alta predació per gavina de potes grogues *Larus michahe-llis*. Mentre que al nord d'Eivissa els resultats són negatius des de l'any 2006 on nidificà per darrera vegada a l'illot d'en Calders amb 101 parelles (CARDONA, 2006-2016) (Mapa 1).

Com cada any, es repeteix l'episodi d'observacions d'aus mortes accidentalment embolicades amb fils de nylon de volantins de pesca recreativa abandonats o perduts pels pescadors. A l'illot de s'Espardell, es va trobar un exemplar viu embolicat amb fil de nylon que s'havia enviat els hams, es va traslladar al centre de recuperació de fauna d'Eivissa per la seva

Gràfica 2. Les tres actuals colònies de cria de gavina de bec vermell *Larus audouinii* amb les seves dades de cens de parelles reproductores en el període 2004-2016.

Graph 2. Audouin's Gull *Larus audouinii* breeding pair counts at the three present colonies during the 2004-2016 period.

Mapa 1. Localització de les colònies de gavina de bec vermell *Larus audouinii* a les Pitiüses durant 2016.

Map 1. Audouin's Gull *Larus audouinii* colony locations in Ibiza and Formentera in 2016.

intervenció i posterior posada en llibertat.

Per entendre aquesta progressiva disminució d'efectius reproductors s'haurien de valorar diferents hipòtesis. D'una banda, les poblacions establertes al llevant de les Pitiüses pateixen forta pressió per part de la gavina de potes grogues *Larus michahellis* on es localitzen les poblacions més altes d'aquesta darrera espècie. De fet les Pitiüses concentren quasi la meitat de la població Balear de *Larus michahellis*, afavorides pels recursos que obtenen de l'abocador de ca na Putxa, encara en ús (MAS *et al.*, 2016). Pel cas puntual de l'illa d'en Calders al nord d'Eivissa també podria afectar la presència de rates o molèsties per freqüentació de banyistes degut a la seva proximitat a l'illa d'Eivissa on ni tan sols nidifica la gavina de potes grogues. Com a amenaça transversal a totes les colònies es situen les captures accidentals amb fil de nylon emprat per pescadors recreatius, tal i com ha quedat reflectit en els darrers recomptes (CARDONA, 2006-2016). Una darrera hipòtesi, potser la de més pes, són els importants augments de la població que vénen observant-se des de l'any 2008 a la costa del llevant peninsular, especialment a la Comunitat Valenciana i Múrcia, en detriment de la gran colònia establerta al delta de l'Ebre, Catalunya (BÉCARES *et al.*, 2016). Aquest descens de les poblacions insulars és correlatiu en el temps amb els grans increments observats a les citades poblacions del llevant peninsular.

AGRAÏMENTS

Com cada any agrair al Servei d'Agents de Medi Ambient, Parc Natural de Ses Salines d'Eivissa i Formentera, a les Reserves Naturals des Vedrà, Vedranell i Illots de Ponent i als diferents voluntaris per posar a disposició les embarcacions i personal sense el qual seria impossible portar a terme aquest seguiment. Enguany han estat 10 el nombre de participants: Esteban Cardona, Oliver Martínez, Abel O'Ferral, Jan Ribas, Alvaro Rascón, Diego Bonacchia, Javi Tur, Bittor Goenaga, Carlos Freira i Jordi Serapio. També a Carles López-Jurado per la seva empena. A tots ells el meu agraiement.

BIBLIOGRAFIA

- AVELLÀ, F., i MUÑOZ, A. 1997. *Atlas dels aucells nidificants de Mallorca i Cabrera, 1983-1994*. GOB. Palma.
- BÉCARES, J.; ARCOS, J.M. y ORO, D. 2016. *Migración y ecología espacial de la gaviota de Audouin en el Mediterráneo occidental y noroeste africano*. Monografía nº. 1 del programa Migra. SEO/BirdLife. Madrid.
- CARDONA, E. 2006-2016. *Informes relacionats als resultats del recompte de parelles nidificants de Gavina Roja, (Larus audouinii) a les illes Pitiüses des de l'any 2006 a 2016*. Informes inèdits.
- GENOVART, M.; BERTOLERO, A. y MARTÍNEZ-ABRAÍN, A. 2008. La gaviota de audouin. En: A. Bertolero, M. Genovart, A. Martínez-Abraín, B. Molina, J. Mouriño, D. Oro y G. Tavecchia. *Gaviotas cabecinegra, picofina, de Audouin y tridàctila, y gavión atlántico en España. Población en 2007 y método de censo*, pp. 44. SEO/BirdLife. Madrid.
- MAS, R., CARDONA, E., DE PABLO, F., MAYOL, J., 2016. La població reproductora de gavina de peus grocs *Larus michahellis* a les Illes Balears, abril 2015. *AOB*, 30: 1-16.

- MUNTANER, J. 2003. *La Gaviota de Audouin Larus audouinii: Visión general de la especie y situación en las islas Baleares hasta 2003*. Documents tècnics de conservació. II època, núm. 10. Servei de Caça, Protecció d'Espècies i Educació Ambiental. Conselleria de Medi Ambient. Palma.
- MUNTANER, J. 2003b. Situación de la gaviota de Audouin *Larus audouinii* en las islas Baleares en el trienio 2000-2002. *AOB*, 17: 71-85.
- MUNTANER, J., CARDONA, E., i ESCANDELL, R., 2006. Situación de la gaviota de Audouin *Larus audouinii* en las islas Baleares en el trienio 2003-2005. *AOB*, 20:81-93.
- REBASSA, M., REUS, M., VICENS, P. 2016. Gavina d'hivern, *Larus ridibundus*. A: López-Jurado, C., et. al. Novetats ornitològiques 2015. *AOB*, 30: 176.

(Rebut: 16.05.2017; Acceptat: 18.05.2017)